

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CHEMIE - Rozvětvené alkany

Název školy	SŠHS Kroměříž
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0911
Autor	Ing. Libuše Hajná
Název šablony	VY_32_INOVACE 03_CHE
Název DUMu	CHE.0204.1F
Stupeň a typ vzdělávání	Odborné vzdělávání
Vzdělávací oblast	Člověk a příroda
Vzdělávací obor	Chemie
Vzdělávací okruh	Rozvětvené alkany
Druh učebního materiálu	Prezentace
Cílová skupina	Žák, 16 - 19 let
Anotace	Prezentace komplexně seznamuje žáky s názvoslovím rozvětvených alkanů
Speciální vzdělávací potřeby	- žádné -
Klíčová slova	Alkany, jednoduchá vazba, sumární vzorec, racionální vzorec, methan, propan, butan, svítiplyn, topný plyn
Datum	22.2.2013

Rozvětvené alkany

Vznikají nahrazením atomů uhlíku v molekule alkanu, alkylovou skupinou

Alkylová skupina

- vzniká odtržením atomu uhlíku v alkanu
- název alkylové skupiny je odvozen z názvu příslušného alkanu přidáním koncovky **-yl**

methan CH_4

meth**yl** CH_3-

ethan CH_3-CH_3

eth**yl** CH_3-CH_2-

Názvy rozvětvených alkanů

- před název základního alkanu podle abecedy názvy navázaných alkylových skupin s číslicemi (lokanty), které vyjadřují jejich umístění
- Pokud máme více stejných alkylových skupin vyjádříme jejich počet předponami di-, tri-, tetra-, penta-

3-ethyl-2,3,4-trimethylhexan

1 2 3 4 5 6

CH₃ CH₃ CH₃

| | |

CH₃ - CH - C - CH - CH₂ - CH₃

|

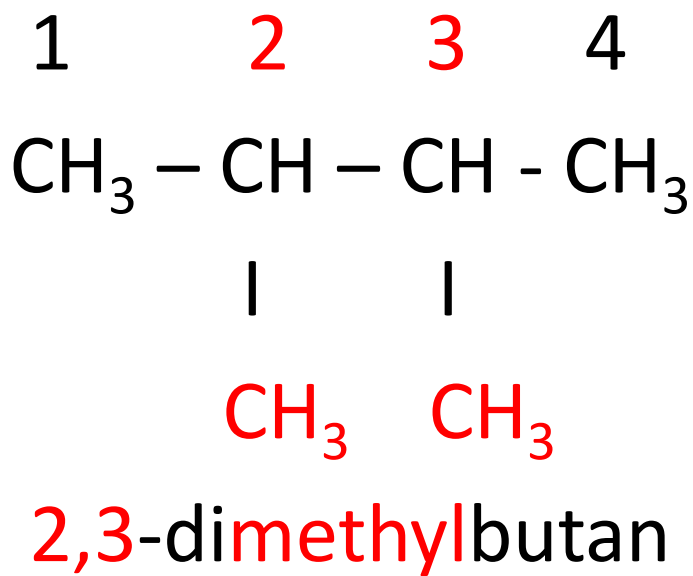
CH₂ - CH₃

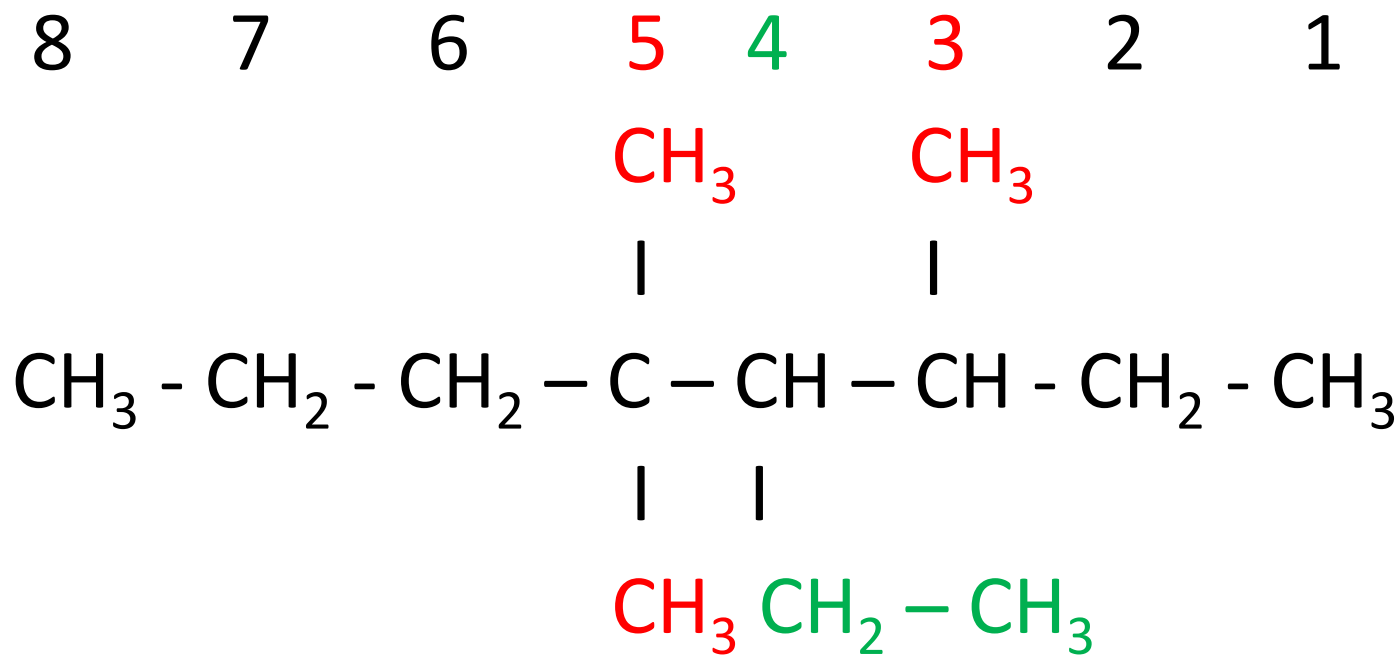
Odvození názvů rozvětvených alkanů

Pravidla:

- najdeme nejdelší uhlíkový řetězec
- určíme začátek řetězce - nejmenší lokanty - vytvoříme název základního alkanu
- před název základního uhlovodíku napíšeme podle abecedy názvy navázaných alkylových skupin s číslicemi (lokanty), které vyjadřují jejich umístění

- pokud máme více stejných alkylových skupin vyjádříme jejich počet předponami di-, tri-, tetra-, penta-

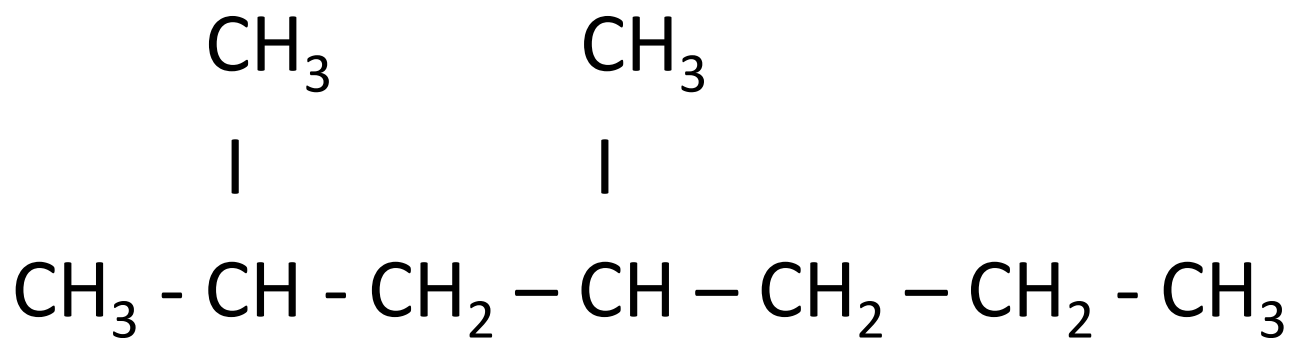

4-ethyl-3,5,5-trimethyloktan

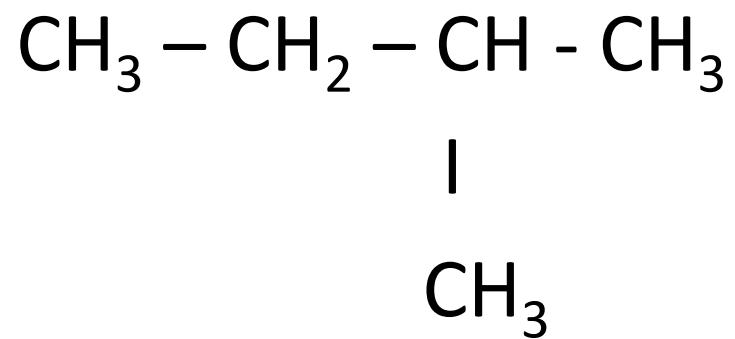
Napište vzorcem:

- 2,4-dimethylheptan
- 3-ethyl-2,4-dimethyloktan

Správně

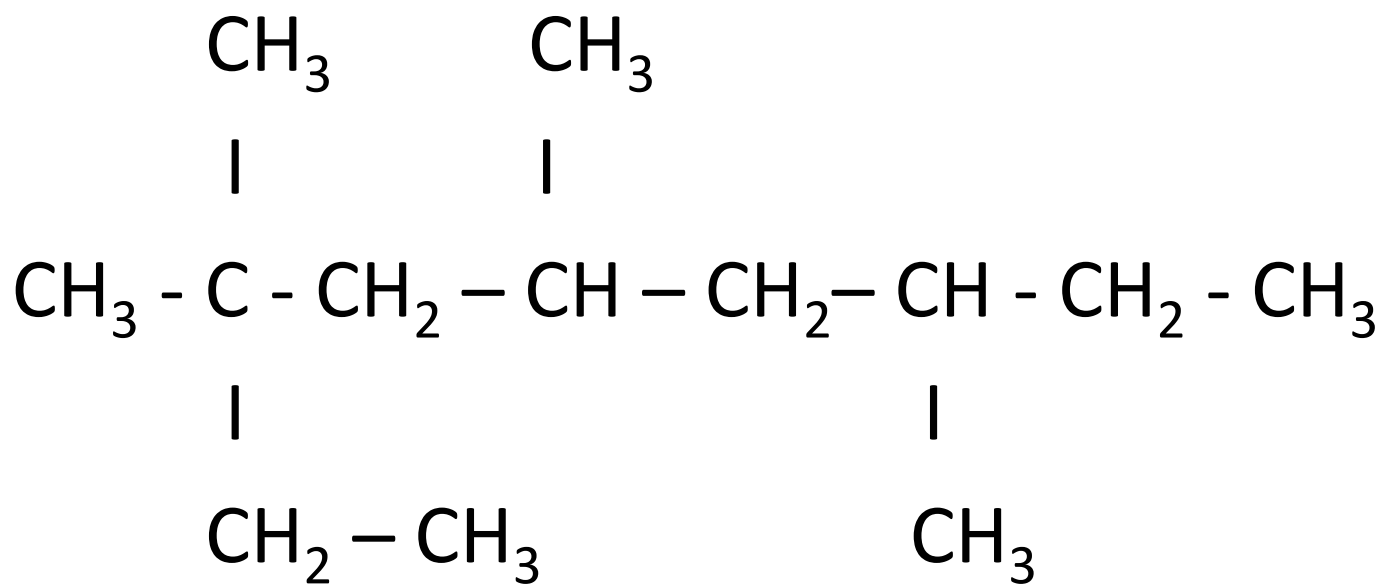

Odvod'te názvy:

správně:

2- methylbutan

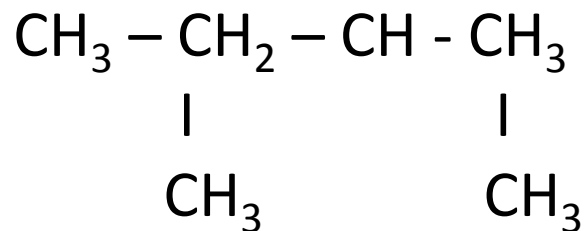

správně:

3,3,5,7 - tetramethylnonan

Otázky

- Uved' jak vyjádříme v názvu rozvětvených alkanů počet stejných alkylových skupin.
- Uved' jak zapisujeme v názvech navázané alkylové skupiny.
- Najdi ve vzorci chyby:

zdroje

- Doc. RNDr. Jan Čipera, CSc., RNDr. Jaroslav Blažek, RNDr. Pavel Beneš, CSc.: Chemie A